

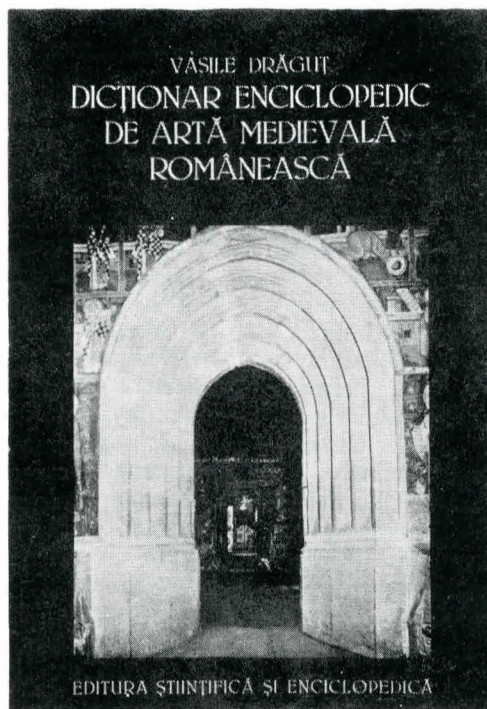
„Dicționar enciclopedic de artă medievală românească“ de V. Drăguț

Recent a apărut la Editura științifică și enciclopedică o cuprinzătoare lucrare de tip enciclopedic, un instrument de informare generală asupra tezaurului de monumente feudale, mărturii ale existenței și spiritualității poporului român în lunga perioadă a sec. X—XIX.

Autorul ei, istoricul și criticul de artă Vasile Drăguț, specialist de notorietate în istoria artei medievale românești, a avut de întreprins o operă delicată având în vedere obiectul lucrării în discuție care îl constituie analiza, cu mijloacele oferite de literatura de informare sintetică specifică dicționarilor, a activității creatoare, de secole, a poporului nostru.

Alături de termenii specifici, statorniciți în domeniul artelor, care vin să explice sensurile pentru a familiariza lectorul neavizat cu întreaga terminologie și problematică artistică, dicționarul enciclopedic înmănunchează, în cele 1300 articole de diferite proporții și pe categorii, nume de orașe cu atestări documentare care vorbesc despre vechimea lor, nume de creatori din lungul proces artistic de la arta tradițională pînă la arta brâncovenească, monumente arhitectonice și artistice medievale de pe întreg teritoriul României.

Prin explicarea unora dintre termeni, care la prima vedere nu ar mai avea nevoie de lămuriri suplimentare, precum *arc*, *timplă*, *pridor*, *arhitectură* ș.a., autorul introduce cititorul, și o face cu succes, în atmosfera epocii medievale, insistînd asupra dezvoltării evolutive a fenomenului artistic la români, „descifrarea” termenului de arhitectură, bogat reprezentat în carte, fiind concepută ca o micromonografie a arhitecturii noastre în desfășurarea ei istorică și variată tipologică de la fortificațiile me-



dievale (ca cele de la Biharia și Cenad) și monumentele religioase, care au marcat procesul de cristalizare a artei feudale, la curțile domnești și boieresti din vremea lui Mircea și Matei Basarab sau la palatele brâncovenești.

Descrierea însăși nu este prin excelență pozitivă, considerațiile și aprecierile privind

locul și însemnătatea unora dintre monumente în istoria arhitecturii românești ne fac să înțelegem preocuparea autorului pentru scoaterea în evidență a valorilor artistice, a singularității monumentelor, bucurîndu-se de atenția domniei sale și monumente mai puțin cunoscute sau care nu au intrat pînă acum în activitatea cercetătorilor.

Dintre aceste considerații se detașează cele asupra artei de a construi în lemn la români, cu exemplificări inspirate ale unor monumente de o excepțională frumusețe din Maramureș. Autorul supune atenției permanentele legături spirituale ale tuturor românilor, influențele exercitate de arhitectura din Țara Românească asupra celei din Moldova precum și asupra celei din Transilvania, cu configurația ei complexă marcată de fortificarea orașelor și satelor transilvănene cu centuri de ziduri și turnuri sau cetăți țărănești în mijlocul cărora se înălțau puternice biserici.

Monumentele puse în discuție le înfățișează sub aspectele multiple ale originalității soluțiilor compozițiilor arhitecturale, ornamenticii, ale influențelor străine alături pe fondul autohton.

Prezentarea vocilor dicționarului este întregită de bogatul și variatul material iconografic cuprinzînd planuri de monumente, desene artistice, fotografii ș.a., ilustrarea detaliilor atrăgînd atenția asupra elementelor arhitectonice și artistice deosebite.

Acest dicționar tematic, primul de acest gen din țara noastră, apărut într-o editură de prestigiu, se adresează nu numai specialiștilor dar și altor categorii de cititori.

ELISABETA ANCUȚA-RUȘINARU

Monumente germane oglindite în două publicații

Düsseldorf. Centrul orașului. Listă de monumente. Köln, Rheinland Verlag, 1975. 96 pag., il., hartă.

Volumul prezintă lista celor mai importante monumente din Düsseldorf, clasate într-o ordine ce ar putea ajuta la o ulterioară clasificare a monumentelor în general. Lista este deschisă de monumentele bisericesti care cuprind: biserici, mănăstiri, capele. În clasa monumentelor laice sînt trecute castele, palate, clădiri guvernamentale, de justiție, de artă, cultură, știință, locuințe și străzi mai deosebite. Ilustrația bogată ca și lista judicios alcătuită fac din lucrare un prețios îndreptar pentru cei ce studiază arhitectura vechiului și noului Düsseldorf.

Xanten. Köln, Rheinland Verlag, 1975. 164 pag., il., hărți.

Volumul dedicat orașului Xanten de către Landeskonservator Rheinland prezintă un oraș model, după exemplul căruia ar trebui să fie construite și celelalte orașe ale Europei, în primul rînd în ceea ce privește armonia dintre arhitectura veche și cea nouă. Cele mai vechi vestigii arhitectonice ale orașului, aflat în regiunea renană, datează din sec. IV e.n. Orașul comercial de tip feudal s-a dezvoltat în împrejurimile mănăstirii fortificate pînă în secolul al XVI-lea, cînd Rinul își caută o altă albie la est de oraș. Farmecul orașului s-a

păstrat însă pînă în zilele noastre grație arhitecturii grandioase a străzilor și bisericilor. Restaurarea în centrul fortificat a fost terminată și s-a început și în împrejurimi. Structura actuală a străzilor corespunde aproape exact cu cea din evul mediu. Orașul-model va fi construit ținîndu-se seama de cel din evul mediu; parcul arheologic se va înălța pe Ulpia Traiana romană și în centrul de recitare. Volumul pune la dispoziția celui interesat un bogat material legat de numeroasele probleme pe care le ridică construirea noului oraș. Numeroase ilustrații, multe color, planuri și hărți întregesc imaginea orașului-model Xanten.

NICOLAE N. RĂDULESCU

Meridiane

— În luna aprilie a anului trecut, la Bamberg a avut loc un colocviu cu tema „Domul din Bamberg și ornamentarea sa plastică pînă la jumătatea secolului al XIII-lea”. (Kunstchronik, 12/1975).

— Între 13 și 17 septembrie 1976 a avut loc cea de-a 15-a întrînire a istoricilor de artă germani. Lucrările au fost împărțite în cadrul unor secțiuni dintre care menționăm: Arhitectura din sec. XI—XIII, Arhitectura cin-

quecentoului, Arta din sec XI—XIII, Mozai-curile venețiene, Probleme ale goticului tîrziu în Germania, Arhitectura germană din sec. XVII—XVIII în spațiul catolic, Despre dreptul de reproducere a monumentelor de artă și istorice, Monumentele din München, Arhitectura monumentelor de artă din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. (Kunstchronik, 11/1975).

— În luna mai 1975 la Rothenburg, unul

din cele 5 orașe-pilot germane, în cadrul anului european al patrimoniului arhitectural, s-a desfășurat a 4-a Adunare generală a Consiliului internațional pentru monumente și locuri istorice (ICOMOS). Fondat în 1965 sub auspiciile UNESCO-ului, dar fără a fi finanțat de ea, ICOMOS se autofinanțează prin cotizații sau donații. Primele zile ale Adunării au fost consacrate unor chestiuni organizatorice. A fost ales ca președinte dl. Raymond